

איך לאבד מאה אלף דינר ולהרוויח בגדול בדרך

מוורד הגליל לדובדבן הגולן

אהרלה סדן הנדלסמן - כתב/צלם ומדריך תיירים מורשה

מעשה בבורא עולם שברא חיות ענקיות ובריות קטנות (נגועות שגעון גדלות!?) שעיזב את המרחבים הוולקנים בגולן וזרע אותם בג'ובות (ולא בסטיפות) ב"פיילה" מעוצבת כעין צופייה, בעסקי שידוכים משגשים ורעשניים, בזעקות קרב וגבורה עילאית, בסומק ומתקתקות הגוד-גדן ובהמולת אילים ביער-עד בלתי נכחד.

חוות הנופש וורד הגליל על מבני האבן והעץ, החווה והסוסים, טיפולי ההרפיה והפינוק, המסעדה אשר לא נס ליחה ואיך לא הנוף המשגע לכנרת מהווה נקודת פתיחה מרעננת למסענו המתחיל בכביש 8277 (מזרחה) העובר בכרכום וממשיך (בעקבות השילוט) ב "דרך הירדן ההררי" המתאימה לכל סוגי כלי הרכב אך רק לנהגים המהלכים "על ביצים" ונזהרים בנסיעתם !!! (הערה: לסרבני שטח הצפינו מוורד הגליל בכביש 90 עד צומת מחניים ומזרחה (ימינה) לכביש 91 וטפסו ב"סולם" גשר בנות יעקב) ! בנסיעה זו ריחות הפריחה (באביב נורמאלי אפילו – אירוס נצרת) והמיית מי הירדן המפלסים דרכם ב"שארית כוחם" (חזרנו לתקופת-"חבל על כל טיפה") לעבר הכנרת מתערבבים בסימפוניה משגעת. בטרם נחבור לכביש מימיננו – שרידי "שאסטלה" - המצד הקטן-מצד עטרת בו הפגינו אבירי הצלבנים ובראשם "מלך ירושלים" בולדווין ה-4 את בורותם/טיפשותם ולימדונו איך לא עושים עסקים!! צלאח א-דין הלוחם והשליט הערבי הגדול הציע להם ברב נדיבותו! 100000 דינר ובלבד שיעמדו בהבטחתם/ההסכם לבל יבוצר המעבר החשוב על הירדן אך הטמפלרים (עוד נפגש עמם ...) (והצלבנים המתבצרים יצאו טמבלים וסירבו ולבסוף גם נפלו טרף לחרבו של ידידנו המוסלמי אשר לאחר הבסתם בבניאס ב-1179 לספירה "חפר להם בור/ות" תרתי משמע, הרס המבצר עד היסוד וכך נפלו מניותיהם והפסידו המבצר הדינרים וכמובן בל נשכח גם את ראשם. כך שבנוסף ליעקב אבינו אשר בנה חאן לאורחיו במעברות הירדן-במקום הזה (לא נשבור המלה וסיפורי המסורת) ולוועדת שביתת הנשק הישראלית-סורית אשר דילגה לשני עברי הירדן (הגשר פוצץ ביוני 1946- "ליל הגשרים") לאחר כיבוש משמר-הירדן במבצע "ברוש" במלחמת השחרור ואפילו קרנפים ופילים (נמצאו שרידיהם הפרה-היסטוריים) לא פסחו על המקום. נצא

לכביש 91.....מזרחה(ימינה) לגשר "בנות יעקב" ונעפיל במעלה הדרך המתפתלת חולפים או עוצרים לתצפית במצפה גדות עוצמים עינינו מנמיכים ראשינו מפאת הכדורים השורקים מעל ראשינו ואומרים "ברוך השם" למראה ישובינו הפרושים למרגלותינו. בצומת בית-המכס(הכינו דרכונים ועיברו במסלול "הירוק" את ה"אדום" תפגשו בהמשך הדרך)פונים צפונה חוצים את "כביש הנפט" את צומת השריון ואפילו לא נעצרים אצל האחים-"שיפון " ו"וסיפון" שכן הוזמנו קודם ע"י ידי משפחת "אביטל" ו"בן טל" אליו נעפיל מצומת אביטל-כבישון 988 . נפגש עם מזכ"ל האו"ם –"קופי ענן" תוך ריחוף בספירה התחתונה נושקים לענני כבשה לבנבנים.לאלו אשר "תורתם אומנותם" ניתנת ההזדמנות להגן על המולדת במוצב המתויר ולדמיין יום קרב עם חיילי קומנדו סוריים.הישירו מבטיכם והקשיבו (הסבר בשפות) לנפץ הפגזים ומטח היריות הנתזים ברחבי בגולן הסורי הנפרש למראשותיכם בואכה קונייטרה הישנה (שרידי המבנים למטה) וקונייטרה החדשה –עצור גבול לפניך!! טלו כוס יין אדום מכרמי אורטל (יקבי רמת הגולן) הבציר אשר זה מכבר הפציע באדמות הטוף הוולקני (משקעיו נכרים תחתכם) ולשונו שפתותינו ועינינו דומעות מסיפורי הקרבות....בהמשך

קיבוץ מרום-גולן ראשון לקיבוצי האזור פרוש למרגלותיכם סוסי חוותו מפזזים ממתנינים לבוקרים ואומצות פרות הגולן כבר מעלות גירה בפינו

נתעורר מהריחוף ונרד לכבישון 988 צפונה בצומת דרך הפרי נפנה מערבה (שמאלה)ומייד צפונה (ימינה)לכביש 978 לכוון אודם ואחרי כ-200 מטר (מיד אחרי גשרון שבעיקול הכביש) נעצור את הרכב ונחנה אותו בצד. חוצים את הכביש(בזהירות מירבית) ברגל, מערבה, בעקבות סימון שבילים שחור ולאחר כמאתיים מטר נמצא עצמנו על שפתה של "ג'ובה אל כבירה". זוהי תופעה געשית (ולא קזינו מלא סטיפות) המעידה על התפוצצות גז ונוזל שהתערבבו להם במעמקי האדמה ובהתלהבות שחררו את הלחץ. בהתפוצצות נפער לו בור עמוק שקוטרו ועומקו עשרות מטרים ופרות ובעלי חיים רבים חונים בקרבו שלא לדבר על שלל הפריחה הצבעונית בה נצבעים שוליו

נחזור לרכבים וניסע צפונה ליישוב אודם, בעקבות שילוט המכוון אותנו ליער האיילים. בשטח של 80 דונם חורש טבעי של עצי אלונים עתיקים (תודתנו לטורקים אשר "פספסו" כמה עצים), הוקמה חווה לגידול איילים, יעלים, ושאר בעלי חיים. ביער האיילים יש שלל אטרקציות לכול המשפחה החל מרכיבה על פונים לילדים, פינת ליטוף, וג'ימבורי עם מתקנים מתנפחים וטרמפולינות, ואף אירוח לקבוצות מאורגנות למבוגרים עם משחקי גיבוש ואתגר

גולת הכותרת והעיקר ביער האיילים הוא, איך לא, האיילים! בחווה ישנם שלושה עדרים יפיפיים של

איילים שהובאו במיוחד לארץ. בסיור מרתק עם מדריך, עורכים תצפית על האיילים ולומדים בשטח על אורח החיים שלהם. תמיד כשבאים ליער האיילים יש מה לראות- אם זה בעונת הייחום- נצפה בקרבות שבין הזכרים, אם זה בהמלטות- נראה את העופרים הרכים בני היום.

המקום מסודר- מכיל שירותים, מקלחות, מסעדה, שולחנות פיקניק, ברזיות ואפילו יש מקום יפיפה ללינה למשפחות וקבוצות.

כדאי לתאם מראש בטלפון

אילו היינו ממשיכים צפונה בכביש 978 היינו הולכים לאיבוד במעבה יער אודם, שריד ליער רצוף אשר כיסה לפני כמאה שנים את הגולן אולם לצערנו הוכחד ברובו בשל כריתת עצים לבניה והסקה. ביער, עצים נשירים שהבולט בהם הוא אלון התולע. בין ירוקי העד בולטים האלה הארצישראלית והאלון המצוי. ביער עצמו ניתן לטייל שעות אך אנו, נמשיך...דרומה ונפנה מזרחה(שמאלה) לכביש 9799 בואכה קיבוץ/צומת אל-רום נחצה את כביש 98 מזרחה בעקבות שלט-"עוז 77 " חולפים על פני הכרם המשגשג את יינותיו שתינו בבן-טל ואשר נגר במחצבת הטוף בעקבות השילוט נוטף הדם –"עמק הבכא"-לאתר "ההנצחה –"עוז 77".

פסעו מס' מטרים היו שפופים לבל יגלו אתכם סיירי הקומנדו הסוריים ותצפיתני השריון תפשו מקומותיכם בטנק (נהג, טען קשר) לצדו של אביגדור קהלני והסכיתו ושמעו ברחש לבל תחשפו עצמכם לעצמת השריון הסורי הקרב להשמידנו את סיפור קרב הגבורה אודות אחינו הלוחמים אשר נפלו וציוו לנו את הדרך לדמשק. חורש העצים ועציו כמניין הלוחמים הנופלים הנו עדות ירוקה חייה ונושמת לגבורתם ועיטור הגבורה של קהלני הנו עיטורם של כלל הלוחמים.

ב-25.5 (מאי) מתחילה באופן רשמי עונת הדובדבן. לאורך הכביש נמצאים מטעים רבים של פירות יער דוגמת הדובדבן, אוכמניות וכו' והקהל יכול להצטרף באישור ובתשלום לחגיגת הקטיף. (ניתן לשלב קישור לדף קטיף עצמי).וזאת שמחת הדוג-דגן.

יוצאים צפונה בדרך חד-סיטרית בשמורת חרמונית חולפים ממזרח לגעשית הח...רמונית ושבים לכביש 98 מצפינים(ימינה) לכוון בוקעתא כשמשמאלנו אנדרטה ללוחמי / חללי פלס"ר 7 אשר נפלו בפאתי (הישוב הדרוזי. נפנה מזרחה(ימינה)

נעקוף ממזרח את הר ורדה חולפים ונושקים לרמת הגולן הסורית או ט וטו אנחנו T' מגיעים לצומת

"בדמשק ונמשיך צפונה בדרך המשובשת לאנדרטת "ברק".

מסופר על יוסי בן חנן ששב מטיוול בחו"ל ישירות להחייאת שרידי חטיבת "ברק", תפס את רכס הבוסטר, פגע אנושות בסורים וסייע לאביגדור קהלני שתפס את הרמפות (9.10.73). יומיים למחרת הוביל בן חנן את המאמץ הדרומי בכיבוש ג'ובתה אל חשב, שממש ממולנו, בעזרת 24 טנקים בלבד, תוך פריצת שדות מוקשים, בקרב שריון עקוב מדם מיגר את הסורים. בעקבותיו פרצו לוחמי גולני וטיהרו את המקום. זהו אחד הקרבות בכבוש מזרעת בית ג'אן – המובלעת הסורית שנכבשה על ידי כוחות צה"ל ובה עבר הציר מקוניטרה לדמשק. סיפורו של קרב אחד מני רבים בהם ספוגה אדמת הגולן.

בעלותנו אל קצהו הצפוני של ההר, נצפה אל החרמון הישראלי והסורי, לברכת רם, מסעדה והעיקר צפונה/מזרחה אל ארץ הדובדבן הנפרשת במלוא הדרה לרגלנו.

למטה בעמק נוכל להבחין בטין הצהבהב ובקדרת המתכת הענקית בה הטין, מוכן ומזומן לשמש כתבשיל בתעשיית הדיבס – הלו הוא דבש ענבי הגולן.

נרד מההר לכיוון כפר מסעדה בדרך היורדת מהר כרמים "'סידר אל ערוס" שמשמעו "חזה הכלה". נפנה (צפונה/ימינה) לכביש 98 בואכה מסעדה(לא מסעדה חברה –תפסיקו לחשוב רק על אוכל).

בכפר מסעדה אחות תאומה לבוקעתא הנגזרות (המשך יבוא) ממג'דל שאמס ננשנש חומוס ופלאפל בחומוסיית נידאל מסבירת הפנים ונקנח במאפיית הממתקים של אבו זיאד. מצטיידים בכנאפה מהביל – מאכל העשוי מגבינה, איטריות וסירופ מתוק וכתום. אל הכנאפה נוסיף עוד כמה אלפי קלוריות של מטעמי בקלוואה ואתם מסודרים בכל מה שקשור למנת הסוכר בדם לחודש הקרוב. אל תוותרו

ממסעדה נמשיך צפונה בכביש 98 לברכת רם. האם הבריכה הענקית הנה לוע וולקני? זהו פיתחו של הר געש בו חל השלב האחרון של שחרור גזים מהמאגמה הלוהטת? האם בשל כך אנו מזהים טוף? (אפר וולקני) בשולי הבריכה

נכנסנו לאכול במסעדה שמחלונותיה נשקף מחזה מרהיב של ברכת רם הפרושה למרגלותינו. ונזכרנו תוך כדי הארוחה בסיפורו של שופי סאלאח עליו השלום –מוותיקי (בלשון המעטה והמבין יבין) הכפר, כי פי האגדה, אהובתו של הר החרמון היא הר החרמונית. הבריכה משמשת למעשה כעינה של הגברת.... המפקחת על אהובה למען לא ייתן ליבו לאחרות

בארוחה אנו נחשפים ל"פטוש" עליו מסופר כי זהו מאכל דרוזי מסורתי המורכב מסלט ירקות ולחם דרוזי

מפורר ומטוגן וביחד עם שמן זית, זעתר ולימון יוצר סלט אקזוטי, שטעים ממנו אין. בתום הארוחה מוזמנים האורחים לרדת אל הבריכה והבוסתן המקיף אותה. אפשר לשייט בסירות פדלים ואפשר אפילו לנסות ולדוג דגי קרפיון וכסיפים או סתם לנוח בצל הבוסתן. בחנייה רחבת הידיים נמצא מזנון בו אפשר לקנח בריבות מיוחדות הנעשות במקום בהן מככבות ריבות הדובדבנים, התאנים והחבושים.

נצא צפונה/מזרחה (ימינה) ונעלה לכיוון הדרך החוצה את עמק אל-תופח (עמק יעפורי) וחולפת בדרך על פני קברו של נבי יעפורי שהוא אחד מחמשת הקדושים הדרוזים (כידוע לכם הדת הדרוזית הנה דת הסוד הידועה למתי מעט חכמים – קבלה לא רק לעם שלנו) אשר קבור כמיטב המסורת הדרוזית, במבנה מפואר.

נעלה לכיוון מגדל שמש, במהלך העליה אפשר לעצור לרגע ולהשקיף על עמק יעפורי הזרוע בשלל מכלי ברזל עגולים וגדולים, מכלים אלו משמשים לאגירת מי הגשמים ולהשקיה של אדמת העמק הפורה. בשיחותי האחרונות התבשרתי כי אף מפעלי המים המקומיים הללו סובלים מ"צל הגשם" העוטה את מקורותינו ההולכים וייבשים.

פרוש שמו של הכפר הוא מגדל השמש, שכן לפי האגדה המקומית זהו הכפר הראשון הנהנה מזריחת השמש. מסתבר כי הכפר הנו בן 400 שנה ומקור תושביו בלבנון. שני הכפרים השכנים – מסעדה ובוקעתא, נגזרו מתוכו.

מתפתלים בסמטאות הכפר עד לכיכר המרכזית (ליד בנק הפועלים) שם מחנים את הרכבים, ברחבה "הגדולה ויורדים ברגל שמאלה, בשביל המוביל אותנו לתצפית על "גבעת הצעקות

הגבעה הנה תופעה ייחודית למציאות המזרח תיכונית. הדרוזים מישראל ומסוריה מנצלים את הקרבה הגאוגרפית בין שתי הגבעות שמשני צדי הגבול לקיים איחוד משפחות אופטי. בדרכים שונות ומשונות נקבע מועד למפגש ואז מתאספים בני המשפחה משתי המדינות, עומדים גבעה מול גבעה ומנהלים דו שיח בעזרת צעקות רמות. מלבד מפגש משפחתי, מנוצלים מפגשים גם לשידוכים בינלאומיים שם זוכים המועמדים לראות לראשונה את בני או בנות הזוג המיועדים.

לאחר שמצאנו שידוך הולם ו/או רכשנו אח מסורתית לימות החורף מקפיאי האיברים בשפלת החוף נרד למסעדה – לכביש 99 מערבה לא לפני שנעצור לנוח פסל בדמות דרוזי הלבוש מסורתית והמורה דרכנו למפגש עם האומן-היתאם מסעוד, פסליו ספוריו ונשנושי הדיבס המתקתקים.

נמשיך במורד (מצפון-מימין נבטים אלינו חברינו נמרוד הישראלי הגבן המכשף ונמרוד הצייד ממרומי – "קלעת נמרוד" שלא לדבר על מכרנו סבא חרמון ונתיניו מנווה-אטיב אליהם עוד נשוב) עד המפגש של כביש 989 היורד מצפוננו עם דרכנו-ממש מעל קניון (אכן מכירת חיסול – לצערנו של נוזלים יקרים

הנקראים מים)נחל ומפל סער. נחנה במגרש מדרום לכביש ונחצה בזהירות הכביש ודמעוטינו אשר יבשו זה מכבר לנוכח הקרבות העזים יירטיבו שנית בלחלוחית מעציבה לנוכח המראה העגום והמכאיב עד-"מכה יבשה" של מפל סער ידידנו השוצף ששאון מימיו העירו אף מתים בעבר.נמשיך לגלוש במורד הזרם הנעלם לכוון הבניאס, הדין, מטולה, החולה, ראש-פינה וחברותיה אשר גם זמנם יגיע.